

Sygn. akt I Ns 677/12

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2014 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Agnieszka Wiercińska- Bałaga

Protokolant Renata Bleichert

po rozpoznaniu w dniu 24.10.2014 r.

w Z.

sprawy z wniosku Z. R. (1)

przy udziale D. R., Skarbu Państwa- Starosty (...), D. Z. (1), W. P. (1), K. R., M. R. (1), T. R., D. S., K. K. (1), J. R. (1), E. R., S. R. (1), J. B., W. P. (2), A. B., H. K. i J. M.

o dział spadku i podział majątku wspólnego po L. R. i A. R. (1)

postanawia:

1. ustalić, że w skład majątku wspólnego L. R. i A. R. (1) wchodzi 1/2 udziału w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębną od gruntu nieruchomości położonych w S. przy ul. (...) na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 63500 zł (sześćdziesiąt trzy tysiące pięćset złotych);

2. ustalić, że udziały L. R. i A. R. (1) w majątku wspólnym są równe;

3. ustalić, że w skład spadku po L. R., co do którego prawa spadkobierców, tj. A. R. (1) zmarłej 12.04.1975 r., Z. R. (1), S. R. (2) zmarłego 7.10.1994 r., M. R. (2) zmarłego 25.05.1989 r., J. R. (2) zmarłego 23.11.1992 r., W. R. zmarłego 30.06.2008 r. i M. P. zmarłej 30.06.1982 r., zostały ustalone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 15 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt Ns 165/10, zaś prawa dalszych spadkobierców zostały ustalone: co do spadkobierców J. R. (2) prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 15 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt Ns 165/10, co do spadkobierców M. R. (2) prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 10 sierpnia 2000 r. sygn. Ns 428/00, co do spadkobierców: M. P. i jej spadkobiercy J. P., S. R. (2) i W. R. prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 29 marca 2012 r. sygn. akt Ns 446/11, a także co do spadkobiercy J. L. R. prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 25 lipca 2001 r. sygn. Ns 343/01, jako jedyny składnik masy spadkowej wchodzi 1/2 udziału co do 1/2 udziału w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębną od gruntu nieruchomości położonych w S. przy ul. (...) na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 31750 zł (trzydzieści jeden tysięcy siedemset pięćdziesiąt złotych);

4. ustalić, że w skład spadku po A. R. (1), co do którego prawa spadkobierców, tj. Z. R. (1), S. R. (2) zmarłego 7.10.1994 r., M. R. (2) zmarłego 25.05.1989 r., J. R. (2) zmarłego 23.11.1992 r., W. R. zmarłego 30.06.2008 r. i M. P. zmarłej 30.06.1982 r., zostały ustalone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 15 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt Ns 165/10, zaś prawa dalszych spadkobierców zostały ustalone: co do spadkobierców J. R. (2) prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 15 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt Ns 165/10, co do spadkobierców M. R. (2) prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 10 sierpnia

2000 r. sygn. Ns 428/00, co do spadkobierców: M. P. i jej spadkobiercy J. P., S. R. (2) i W. R. prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 29 marca 2012 r. sygn. akt Ns 446/11, a także co do spadkobiercy J. L. R. prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 25 lipca 2001 r. sygn. Ns 343/01, jako jedyny składnik masy spadkowej wchodzi $\frac{3}{4}$ udziału co do $\frac{1}{2}$ udziału w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębną od gruntu nieruchomości położonych w S. przy ul. (...) na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 47625 zł (czterdzieści siedem tysięcy sześćset dwadzieścia pięć złotych);

5. dokonać podziału majątku wspólnego L. R. i A. R. (1) oraz działu spadku po L. R. i po A. R. (1), w skład których wchodzi udział w nieruchomości opisany w punkcie 1 postanowienia w ten sposób, że $\frac{1}{2}$ udziału w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębną od gruntu nieruchomości położonych w S. przy ul. (...) na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 63500 zł (sześćdziesiąt trzy tysiące pięćset złotych) przyznać na wyłączną rzecz i własność uczestniczki postępowania D. R.;

6. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz wnioskodawcy Z. R. (1) kwotę 12700 zł (dwanaście tysięcy siedemset złotych) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

7. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania H. K. kwotę 6350 zł (sześć tysięcy trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

8. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania K. R. kwotę 2645,83 zł (dwa tysiące sześćset czterdzieści pięć złotych osiemdziesiąt trzy grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

9. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestnika postępowania T. R. kwotę 2513,54 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści złotych pięćdziesiąt cztery grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

10. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania K. K. (1) kwotę 2513,54 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści złotych pięćdziesiąt cztery grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

11. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania D. S. kwotę 2513,54 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści złotych pięćdziesiąt cztery grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;;

12. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestnika postępowania M. R. (1) kwotę 2513,54 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści złotych pięćdziesiąt cztery grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

13. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania J. R. (1) kwotę 4233,33 zł (cztery tysiące dwieście trzydzieści trzy złote trzydzieści trzy grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

14. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestnika postępowania E. R. kwotę 4233,33 zł (cztery tysiące dwieście trzydzieści trzy złote trzydzieści trzy grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

15. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestnika postępowania S. R. (1) kwotę 4233,33 zł (cztery tysiące dwieście trzydzieści trzy złote trzydzieści trzy grosze) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

16. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania J. B. kwotę 1763,89 zł (jeden tysiąc siedemset sześćdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

17. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania D. Z. (1) kwotę 4586,11 zł (cztery tysiące pięćset osiemdziesiąt sześć złotych jednaście groszy) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

18. zasądzić od uczestniczki postępowania D. R. na rzecz uczestniczki postępowania W. P. (1) kwotę 6350 zł (sześć tysięcy trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem spłaty płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami od następnego dnia po terminie płatności do dnia zapłaty;

19. stwierdzić, że każda ze stron ponosi koszty związane z jej udziałem w sprawie.

Sygn. akt Ns 677/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Z. R. (1) w sprawie przy udziale D. Z. (1), W. P. (1), J. R. (1), E. R., S. R. (1), K. R., M. R. (1), T. R., D. S., K. K. (1) wniósł o dokonanie podziału majątku i działu spadku po spadkodawcach L. R. i A. R. (1), poprzez ustalenie, iż w skład tego majątku i spadku wchodzi udział wynoszący $\frac{1}{2}$ w nieruchomościach w postaci budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych położonych w S. przy ul. (...), stanowiących odrębny od gruntu w postaci działek gruntu o nr (...) i(...) przedmiot własności objętych księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Zgorzelcu nr (...), ponadto wniósł o dokonanie działu spadku poprzez zniesienie współwłasności nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) poprzez wydzielenie dwóch odrębnych mieszkań w budynku, według podziału dotychczas istniejącego i przydzielenie spadkodawcom mieszkania obejmującego cały parter oraz dwa pokoje na piętrze przy schodach po lewej stronie, a drugiego mieszkania w postaci pozostałej części pietra i strychu D. R., przy pozostawieniu we współwłasności wejścia do budynku i schodów, nadto domagał się on przydzielenia spadkobiercom zabudowań gospodarczych znajdujących się na działce gruntu nr (...).

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, iż majątkiem i spadkiem po spadkodawcach, jego rodzicach jest udział wynoszący $\frac{1}{2}$ w domu oraz zabudowaniach gospodarczych położonych w S. przy ul. (...), przy czym zamieszkująca tam D. R., będąca właścicielem pozostałej części tj. $\frac{1}{2}$ powyższych nieruchomości bezprawnie użytkuje parter domu, stanowiący przedmiot działu spadku. Nadto podniósł on, że D. R. zajmując przedmiot własności spadkodawców, uniemożliwiając spadkobiercom dostęp do tej części budynku winna zostać zobligowana do opuszczenia tej części budynku i usunięcia z niej wszelkich mebli i sprzętów.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 3 stycznia 2013 r. (k 34) Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania Skarb Państwa-Starostę (...) oraz D. R..

W odpowiedzi na wniosek (k 67-69) uczestniczka postępowania D. R. wniosła o podział majątku i dział spadku oraz o przyznanie na jej wyłączną własność całej nieruchomości z zasądzeniem spłat dla pozostałych spadkobierców po odliczeniu nakładów jakie poniosła w okresie 30 lat na utrzymanie nieruchomości przy ul. (...) w S.. Uczestniczka podniosła, że wnioskodawca pominął jednego ze spadkobierców A. i L. R., a to J. R. (2), po którym dziedziczą H. K. i L. R., przy czym L. R. również zmarł, a spadek po nim dziedziczy ona wraz z córkami, J. M., W. P. (2) i A. B., w związku z czym osoby te winny być uczestnikami w sprawie. Nadto wskazała ona, że przedmiot spadku stanowi jako gospodarstwo rolne udział 1/2 w domu mieszkalnym oraz w zabudowaniach gospodarczych położonych w S. przy ul. (...) bez gruntu, przy czym dalej wyjaśniła, że wyłącznie ona nabyła spadek po mężu w postaci gospodarstwa rolnego objętego księgami wieczystymi Sądu Rejonowego w Zgorzelcu nr (...) i (...). D. R. wyjaśniła, że w domu przy ul. (...) w S. mieszka od 1983 r., na początku mieszkała z mężem i jego rodzicami, wspólnie wówczas prowadzili oni gospodarstwo rolne, które następnie w 1987r. teściowie przekazali jej oraz jej mężowi w darowiźnie, jednak nigdy nie było fizycznego sądowego podziału nieruchomości. Uczestniczka przytoczyła, że posiada operat szacunkowy z 1976 r., z którego zdjęć wynika, że niektóre budynki wówczas były zawałające się, w ruinie, w związku z czym po śmierci spadkodawców budynek mieszkalny, jak również zabudowania gospodarcze były w bardzo złym stanie technicznym, dom potrzebował natychmiastowego remontu, co skutkowało przeprowadzeniem przez nią remontów, pierwszego w 1984 r. w zakresie wzmocnienia stropów, wyrównania ścian, doprowadzenia wody, odprowadzenia ścieków, wykonania centralnego ogrzewania, łazienki oraz następnych w miarę możliwości finansowych w latach 1999-2010 r. Wobec pierwszego z remontów uczestniczka wyjaśniła, że nie posiada dokumentów na zakup materiałów i robociznę, a fakt przeprowadzenia tego remontu może potwierdzić Z. R. (2), natomiast na fakt przeprowadzonych remontów w latach następnych przedstawiła szereg faktur, wnosząc o doliczenie do nich kosztów robocizny, wobec ich przeprowadzania we własnym zakresie, nadto uczestniczka wskazała, że remonty, które zostały wykonane były koniecznością, gdyż dzięki nim dom nie uległ zawaleniu, jednakże mimo tego nieruchomość wymaga dalszych nakładów finansowych, a część budynków nadaje się do rozbiórki. Ponadto uczestniczka wskazując na fakt, iż od 1983 r. ponosi wszelkie koszty utrzymania nieruchomości, niezbędne remonty oraz podatki, w związku z czym jej zdaniem Urząd Gminy w S. na prośbę Sądu winien wyliczyć wielkość podatku jaki ona poniosła za nieruchomość przy ul. (...) w S. w latach 1983-2012 r., co pozwoliłoby na określenie poniesionego przez nią nakładu. Dodatkowo uczestniczka przytoczyła, że uzyskując zapewnienie W. P. (1), że nikt ze spadkobierców nie będzie się o nic upominał oraz wobec okoliczności nieinteresowania się spadkową nieruchomością, nieponoszenia przez nich żadnych kosztów jej utrzymania na własny koszt w wysokości 2500 zł dokonała ekshumacji, renowacji pomnika i opłaciła miejsce na cmentarzu (...), jednakże mimo tego wnioskodawca od 2009 r. zaczął upominać się o swoją część spadku, co skutkowało wystąpieniem przez nią z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku po L. R. i A. R. (1) i poniesieniem kosztów tej sprawy, a następnie przejawianiem chęci polubownego załatwienia sprawy, co jednak nie nastąpiło gdyż spadkobiercy żądali za wysokich spłat. Wobec powyższego uczestniczka po odliczeniu nakładów jakie poniosła, a które nie pozwoliły na zawalenie się domu zaproponowała spłaty na poziomie 1000 zł dla każdego z sześciorga dzieci spadkodawców, wnosząc w przypadku nieprzyjęcia jej propozycji o powołanie biegłego celem uzyskania realnej wyceny nieruchomości po odliczeniu jej nakładów.

Uczestnicy postępowania K. K. (1), T. R. W. P. (1), J. R. (1), K. R., E. R., M. R. (1), S. R. (1), D. S. i D. Z. (1) w odpowiedzi na wniosek (k 409 verte) poparli wniosek, propozycję działu spadku, podziału majątku wspólnego i zniesienia współwłasności wskazaną przez wnioskodawcę.

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2013 r. (k 410) na rozprawie Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania H. K., J. M., W. P. (2) i A. B..

W piśmie procesowym z dnia 6 maja 2012 r. (k 420) wnioskodawca wyraził zgodę na przyznanie D. R. spadkowej nieruchomości, z jednoczesnym zobowiązaniem jej do spłaty wszystkich spadkobierców, przy przyjęciu wartości rynkowej spadkowej nieruchomości na poziomie 120.000 zł. Nadto wnioskodawca podniósł, że uczestniczka D. R. przez te wszystkie lata zamieszkiwała i korzystała z nie swojego mienia, nie płaciła spadkobiercom żadnego czynszu, a remonty są rzeczą naturalną w każdej nieruchomości, przy czym nie zwracała się ona do spadkobierców

o przeprowadzenie niezbędnych remontów. Wnioskodawca zarzucił D. R. uniemożliwienie wejścia do budynku i na posesję spadkobiercom, w efekcie oczekiwania na przejęcie nieruchomości za darmo.

Uczestnika D. R. w piśmie procesowym z dnia 23 maja 2013 r. (k 438) podniosła, że nieprawdą są twierdzenia uczestnika jakoby uniemożliwiała ona spadkobiercom wejście do budynku i na posesję, albowiem przez długie lata K. R. wraz z mężem w budynkach gospodarczych trzymali inwentarz oraz płody rolne, uprawiali część ogrodu, a spadkobiercy przychodzili i nikt nikomu nie zabraniał wejścia do budynków, czy na posesję.

Uczestniczka postępowania A. B. w odpowiedzi na wniosek (k 644) oświadczyła, że akceptuje stanowisko D. R. w zakresie przyznania nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) na jej wyłączną własność za spłatą na rzecz pozostałych uczestników po odliczeniu nakładów jakie ona poniosła na utrzymanie tej nieruchomości, nadto uczestniczka podniosła, że nie akceptuje stanowiska wnioskodawcy.

Uczestnicy postępowania T. R., W. P. (1), D. S., D. Z. (2), M. R. (1), K. K. (1), K. R., H. K. i W. P. (2) na rozprawie w dniu 12 września 2014 r. (k 691-692) wyrazili zgodę na dokonanie podziału majątku i działu spadku poprzez przyznanie nieruchomości D. R. za spłatą na ich rzecz.

Uczestniczka postępowania J. M. na rozprawie w dniu 12 września 2014 r. (k 692) w imieniu swoim oraz uczestniczki D. R. wniosła o przyznanie spadkowej nieruchomości D. R. za spłatą w ratach i przy uwzględnieniu nakładów, które zostały przez nią poniesione.

Postanowieniem z dnia 26 września 2014 r. (k 697) na rozprawie Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestniczki postępowania J. B..

Pozostałe strony nie sprzeciwiały się sposobowi dokonania podziału majątku i działu spadku, co do sposobu ich dokonania zaproponowanego przez uczestniczkę postępowania D. R., aby przedmiot podziału majątku i spadku przypadł na jej rzecz za spłatami na ich rzecz odpowiednio do ich udziałów w spadku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca L. R. i spadkodawczyni A. R. (1) pozostawali w związku małżeńskim i ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej do chwili śmierci spadkodawcy L. R. w dniu 26 stycznia 1971 r. A. R. (1) zmarła 12 kwietnia 1975 r.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu L. R. nr (...) USC w S. i odpis skrócony aktu zgonu A. R. (1) nr (...) USC S. k 56 akt sygn. Ns 165/10 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu)

Udziały L. R. i A. R. (1) w majątku wspólnym były równe.

(bezsporne)

Prawa do spadku po L. R. zostały stwierdzone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 15 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt Ns 165/10, zgodnie z którym spadek na podstawie ustawy nabyli żona A. R. (1) następnie zmarła 12 kwietnia 1975 r. w 6/24 częściach oraz dzieci Z. R. (1), S. R. (2), następnie zmarły 7 października 1994 r., J. R. (2), następnie zmarły 23 listopada 1992 r., M. R. (2), następnie zmarły 25 maja 1989 r., W. R., następnie zmarły 30 czerwca 2008 r. i M. P., następnie zmarła 30 czerwca 1982 r. po 3/24 części każde z nich. Natomiast prawa do spadku po A. R. (1) również zostały stwierdzone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 15 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt Ns 165/10, zgodnie z którym spadek na podstawie ustawy nabyły dzieci Z. R. (1), S. R. (2), następnie zmarły 7 października 1994 r., J. R. (2), następnie zmarły 23 listopada 1992 r., M. R. (2), następnie zmarły 25 maja 1989 r., W. R., następnie zmarły 30 czerwca 2008 r. i M. P., następnie zmarła 30 czerwca 1982 r. po 1/6 części każde z nich.

(dowód: akta sprawy sygn. Ns 165/10 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu, w tym postanowienie z 15.06.2010 r.).

W sprawie sygn. akt Ns 446/11 Sąd Rejonowy w Zgorzelsku Wydział I Cywilny prawomocnym postanowieniem z dnia 29 marca 2012 r. stwierdził, iż spadek po M. P., zmarłej dnia 30 czerwca 1982 r. w S. na podstawie ustawy nabyli mąż J. P. oraz dzieci D. Z. (1) i W. P. (1) po 1/3 części każde z nich, a spadek po J. P., zmarłym dnia 6 marca 2004 r. w S. na podstawie ustawy nabyły żona J. B. oraz córka W. P. (1) po 1/2 części każda z nich. Natomiast spadek po M. R. (2) zmarłym 25 maja 1989 r. w L. na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Zgorzelsku w sprawie Ns 428/00 na podstawie ustawy nabyli K. R. jako żona spadkodawcy 4/16 części spadku oraz T. R., K. K. (1), D. S. i M. R. (1) jako dzieci spadkodawcy po 3/16 części spadku każde z nich. Spadek po J. R. (2), zmarłym 23 listopada 1992 r. w L. mocą prawomocnego postanowienia Sadu Rejonowego w Zgorzelsku w sprawie Ns 165/10 nabyły na podstawie ustawy dzieci L. R. oraz córka H. K. po połowie, natomiast spadek po L. R. zmarłym 13 lipca 2000 r. w S. na podstawie ustawy nabyły żona D. R. oraz córki J. M., W. P. (2) i A. B. po 1/4 części każda z nich, z tym, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne położone S., zapisane w księgach wieczystych (...) Sadu Rejonowego w Zgorzelsku nabyła z mocy ustawy żona D. R. w całości. Sądu Rejonowego w Zgorzelsku prawomocnym postanowieniem z dnia 15 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt Ns 446/11 stwierdził nabycie spadku po S. R. (2), zmarłym 7 października 1994 r. w S. na podstawie ustawy przez brata Z. R. (1) w 4/20 częściach, brata W. R. w 4/20 częściach, siostrzenicę D. Z. (1) w 2/20 częściach, siostrzenicę W. P. (1) w 2/20 częściach, bratanka M. R. (1) w 1/20 częściach, bratanka T. R. w 1/20 częściach, bratanicę D. S. w 1/20 częściach, bratanicę K. K. (1) w 1/20 częściach, bratanicę H. K. w 2/20 częściach i bratanka L. R. w 2/20 częściach oraz nabycie spadku po W. R., zmarłym 30 czerwca 2008 r. w Z. na podstawie ustawy przez żonę J. R. (1) oraz synów E. R. i S. R. (1) po 1/3 części każde z nich.

(dowód: akta Sądu Rejonowego w Zgorzelsku sygn. akt Ns 428/00, Ns 343/01, Ns 165/10, Ns 446/11, a zwłaszcza wydane w tych sprawach postanowienia).

W skład majątku wspólnego L. R. i A. R. (1) wchodzi udział wynoszący 1/2 w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębną od gruntu nieruchomości położonych w S. przy ul. (...) na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Zgorzelsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 63500 zł. Natomiast jedynym składnikiem masy spadkowej po L. R. pozostaje udział wynoszący 1/2 co do 1/2 udziału w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębną od gruntu nieruchomości położonych w S. przy ul. (...) na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Zgorzelsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 31750 zł, a składnikiem masy spadkowej po A. R. (1) również jedynym pozostaje udział stanowiący 3/4 co do 1/2 udziału w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębną od gruntu nieruchomości położonych w S. przy ul. (...) na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Zgorzelsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 47625 zł.

(dowód: akta księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Zgorzelsku nr (...), opinia biegłego K. K. (2) k 503-549; odpis z księgi wieczystej nr (...) k 4-9; wypis i wyrys z ewidencji gruntów k 13-14).

20 maja 1987 r. teściowie A. R. (2) i J. R. (2) przekazali w darowiźnie swojemu synowi L. R. i jego żonie D. R. do ich majątku wspólnego udział wynoszący 1/2 w zabudowaniach położonych na działce gruntu nr (...) w S. przy ul. (...), natomiast mocą decyzji z dnia 7 sierpnia 1990 r. Urzędu Gminy w S. L. R. oraz D. R. na prawach wspólności ustawowej nabyli udział 1/2 w prawie własności działki gruntu nr (...) położonych w S.. Ostatecznie gospodarstwo rolne położone w S. objęte księgami wieczystymi Sądu Rejonowego w Zgorzelsku uprzednio noszącymi nr (...) i 13271 L wchodzące w skład spadku po L. R. nabyła w całości jego żona, a uczestnika niniejszego postępowania D. R., w związku z czym aktualnie uczestniczka postępowania D. R. jest właścicielką gospodarstwa rolnego obejmującego nieruchomości gruntową niezabudowaną w postaci działki gruntu o nr (...) i powierzchni 0,9600 ha położonej w S., dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności nieruchomości w postaci działek gruntu o nr (...) i (...) zabudowanych budynkiem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi położonych w S. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelsku prowadzi księgę wieczystą nr (...).

(dowód: akta księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Zgorzelcu nr (...); odpis z księgi wieczystej nr (...) k 4-9; wypis i wyrys z ewidencji gruntów k 13-14).

W nieruchomości mieszkalnej przy ul. (...) w S. D. R. zamieszkuje od 1983 r., pierwotnie zamieszkiwała tam z mężem i jego rodzicami, obecnie sama, przedmiotowa nieruchomość była użytkowana i zamieszkiwana w części całego parteru i dwóch pokoi na piętrze przy schodach po lewej stronie przez spadkodawców (...), natomiast w części pozostałych pomieszczeń na parterze i strychu przez uczestniczkę D. R. i jej rodzinę.

(bezsporne).

Składnik majątku wspólnego, a zarazem masa spadkowa po L. R. i A. R. (1) znajduje się w wyłącznym posiadaniu uczestniczki postępowania D. R., która ponosiła związane z jej utrzymaniem koszty, a także przeprowadzała w tej nieruchomości, w części przez siebie faktycznie użytkowanej (zgodnie z posiadanym niezależnie od masy spadkowej udziałem 1/2 części) remonty. Część pomieszczeń w budynku mieszkalnym na I piętrze tj. 2 pokoje i pomieszczenie gospodarcze są w takim stanie, jak w latach 70-tych, nie przeprowadzono w nich żadnych prac remontowych od początku przejścia gospodarstwa przez A. i L. R., również nie wykonano żadnych inwestycji w części gospodarczej budynku mieszkalno-gospodarczego i we wszystkich budynkach gospodarczych.

(bezsporne).

Uczestniczka D. R. utrzymuje się z emerytury w wysokości 1400 zł miesięcznie, z czego ponosi koszty utrzymania mieszkania, w tym opłaca podatki od nieruchomości w zakresie przysługującego jej prawa własności co do gruntu, jak również budynku mieszkalnego odnośnie powierzchni użytkowej w zakresie 87 m², jedynie z tytułu przysługującego jej prawa własności w udziale wynoszącym 1/2 w budynku mieszkalnym, którego całkowita powierzchnia zabudowy wynosi 188 m², a powierzchnia użytkowa mieszkalna i pomocnicza 196,4 m².

(dowód: zeznania D. R. k 691 verte, decyzja z dnia 1 lutego 2012 r. Wójta Gminy S. k 118, zaświadczenie z dnia 26 lutego 2013 r. Wójta Gminy S. k 117, opinia biegłego K. K. (2) k 503-549).

Wnioskodawca Z. R. (1) i uczestnik T. R. utrzymują się z emerytur w wysokościach po 1900 zł miesięcznie. Uczestniczka J. M. utrzymuje się z wynagrodzenia na pracę w wysokości 2700 zł miesięcznie, uczestniczka W. P. (1) utrzymuje się z emerytury w wysokości 1770 zł miesięcznie, uczestnika D. S. utrzymuje się z emerytury w wysokości 1100 zł, uczestniczka D. Z. (1) utrzymuje się z emerytury po mężu w wysokości 2700 zł miesięcznie, uczestnik M. R. (1) utrzymuje się z emerytury w wysokości 2900 zł miesięcznie, K. K. (1) utrzymuje się z emerytury w wysokości 2560 zł miesięcznie, K. R. utrzymuje się z emerytury w wysokości 1500 zł miesięcznie.

(dowód: zeznania stron k 691 verte – 692).

Sąd zważył, co następuje:

W myśl art.689 kpc jeśli cały majątek spadkowy, jak ma to miejsce w niniejszym wypadku, stanowi współwłasność z innego tytułu niż dziedziczenie, dział spadku i zniesienie współwłasności (podział majątku wspólnego- art.567§3 kpc) mogą być połączone w jednym postępowaniu. Przy czym jeśli w skład spadku wchodzi udział spadkodawcy w majątku objętym wspólnością ustawową, do dokonania działu spadku niezbędne jest jednoczesne z działem spadku połączone we wspólnym postępowaniu lub uprzednie przeprowadzenie podziału majątku wspólnego (zob. uchwała SN z 2.03.1972 r., sygn. III CZP 100/71, opublik. w OSNC z 1972 r., nr 7-8, poz. 129).

Stosownie do treści art. 31§1 kro z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). W myśl § 2 cytowanego przepisu do majątku wspólnego należą w szczególności: pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków, dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków, środki

zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków. Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

W niniejszej sprawie poza sporem była okoliczność, iż spadkodawcy L. R. i A. R. (1) w równym stopniu przyczynili się do powstania majątku wspólnego, albowiem brak było wniosków którejkolwiek ze stron co do ustalenia ich nierównych udziałów w majątku wspólnym, w związku z czym niewątpliwie ich udziały w tym majątku są równe w myśl ogólnej zasady z art.43§1 kro, który stanowi, że udziały obojga małżonków w majątku wspólnym są równe, a które to domniemanie równości udziałów małżonków nie zostało w niniejszym postępowaniu obalone. W związku z tym kwestią będącą przedmiotem oceny Sądu było poczynienie ustaleń co do składu i wartości majątku wspólnego. Zasadą jest, że podział majątku wspólnego obejmuje składniki należące do tego majątku w dacie ustania wspólności oraz istniejące w chwili dokonywania podziału. Mówiąc inaczej, rozliczeniu podlega całość stosunkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast przedmiotem podziału pozostaje stan czynny masy majątkowej w czasie orzekania o podziale. Zgodnie z art. 567§ 3 kpc do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w przedmiocie działu spadku, a zatem, między innymi również art. 684 kpc. Podobnie zatem, jak skład i wartość spadku, także skład i wartość majątku wspólnego byłych małżonków ustala Sąd. Identycznie też, jak w wypadku działu spadku, chwilą właściwą dla określenia wartości wspólnego byłych małżonków jest chwila dokonywania podziału tego majątku, tj. chwila zamknięcia rozprawy (art. 316§1 w zw. z art. 13§1 kpc). W myśl art.922§1 i 2 kc w skład spadku wchodzi prawa i obowiązki majątkowe spadkodawcy z wyłączeniem praw i obowiązków ściśle związanych z jego osobą oraz praw, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami. Oznacza to, że przedmiotem działu spadku nie mogą być prawa majątkowe należące do spadkodawcy, które nie wchodzi w skład spadku.

W niniejszej sprawie strony ostatecznie zgodnie wniosły o dokonania działu spadku i podziału majątku wspólnego tj. poprzez jego przyznanie na wyłączną rzecz i własność uczestniczki D. R. ze splatą na rzecz pozostały zainteresowanych w sprawie, a którym to zgodnym wnioskiem stron Sąd w myśl art.622 kpc był związany. Przynależność jedynego składnika do majątku wspólnego L. R. i A. R. (1), a tym samym do masy spadkowej po nich była poza jakimkolwiek sporem, albowiem strony zgodnie wskazywały, że w ich skład wchodzi jedynie składnik majątkowy w postaci udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności położonych w S. przy ul. (...).

Natomiast jedyną kwestią sporną była wartość przedmiotowego składnika majątkowego, a w konsekwencji powyższego wysokość należnych uczestniczkom splat. W postępowaniu o podział majątku wspólnego (dział spadku) Sąd zgodnie z art.684 kpc rozstrzyga o składzie i wartości tego majątku. Nie oznacza to jednak, że Sąd ma prawo prowadzić z urzędu dochodzenia, czy i jaki istnieje jeszcze inny majątek wspólny (por. postanowienie SN z dnia 18 stycznia 1968 r., III CR 97/67, OSN 1968, nr 10, poz. 169), wyręczając strony w ciężących na nich obowiązkach procesowych wynikających z zasady kontrydiktoryjności postępowania cywilnego, a zwłaszcza obowiązku dowodzenia określonego w art. 6 kc oraz art. 232 kpc. Przy czym z uwagi na istniejący spór stron co do wartości nieruchomości w postaci udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych położonych w S. przy ul. (...) stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności, a położonych w S. przy ul. (...) Sąd ustalił ich wartość w oparciu o opinię biegłego K. K. (2). Opinia K. K. (2), który jest biegłym sądowym posiadającym wymagane uprawnienia w zakresie szacowania nieruchomości, a który wycenił wartość rynkową praw wspólnej nieruchomości, z uwzględnieniem kryteriów obiektywnych, po bezpośrednich badaniach rynku i analizie cech rynkowych, przy zastosowaniu konkretnej metody w tym celu są prawidłowe. Sporządzona przez biegłego opinia odpowiada wymogom rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. nr 207, poz. 2109 z późn. zm.), zaś sama opinia przy zastosowaniu podejścia porównawczego, metodą korygowania ceny średniej co do działek niezabudowanych i przy zastosowaniu podejścia porównawczego, metodą porównywania parami co do działek zabudowanych wskazują na dogłębną znajomość rynku przez biegłego, zaś określone przez niego wartości nieruchomości zabudowanej, niezabudowanej, jak również samej zabudowy odpowiadają ich aktualnym rynkowym wartościom. Konkludując w ocenie Sądu sporządzona przez biegłego opinia

jest sporządzona zgodnie ze stanem prawnym nieruchomości, została wydana w następstwie pełnych procesów wyceny, obejmujących wszelkie czynności szacunkowe, konieczne do właściwego określenia wartości nieruchomości, a wyprowadzone przez biegłego wnioski są logiczne i naukowo uzasadnione. Opinia jest pełna, jasna i rzetelna. Również wskazać należy, iż z istoty celu dowodu z opinii biegłego wynika, że jeśli rozstrzygnięcie sprawy, jak w tym przypadku, wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii biegłego jest konieczny. W takim przypadku Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego jeśli jest ona prawidłowa i jeśli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym. Ponadto zaznaczenia wymaga, że powyżej opisana opinia przedstawiała aktualną wartość nieruchomości będącej przedmiotem sprawy zgodnie z obowiązującymi przy podziale majątku wspólnego i dziale spadku regułami według stanu tej nieruchomości w dacie otwarcia spadków tj. w dniu 26 stycznia 1971 r. i 12 kwietnia 1975 r. jednakże wobec okoliczności, że pomiędzy tymi datami stan nieruchomości nie uległ żadnym zmianom, albowiem nie wykonywano wówczas żadnych prac remontowych, budowlanych ani modernizacyjnych, w związku z czym nie było konieczności oddzielnej wyceny przedmiotu opinii dla jej stanu w każdej z tych dat, przy czym stan tej nieruchomości na powyższe daty został określony m.in. operatem z lipca 1976 r. sporządzonym przez A. K. oraz zdjęciem sporządzonym w dniu pogrzebu A. R. (1), a to dokumentów przedłożonych przez uczestniczkę D. R., jak również przez strony postępowania w toku oględzin nieruchomości przeprowadzanej przez biegłego na potrzeby sporządzanej przez niego opinii, w związku z czym wartość ta nie obejmowała nakładów w postaci remontów, jakie dokonała od tych dat, tj. śmierci L. R. i A. R. (1) – uczestniczka D. R. i nie było konieczności ustalania aktualnej wartości obejmującej dokonane przez uczestniczkę remonty, a następnie odejmowanie od tej wartości kosztów remontów, w sytuacji gdy opinia sporządzona w toku postępowania ustaliła wartość wspólnej nieruchomości według jej stanu bez tych właśnie nakładów. Wnioskodawca oraz uczestnicy postępowania zarzutów, ani uwag co do treści opinii nie zgłaszali, w związku z czym Sąd przyjął, że strony w całości akceptują dokonane przez biegłego ustalenie wartości przedmiotowego prawa.

Żądanie rozliczenia nakładów dokonanych przez uczestniczkę D. R. na nieruchomość należało uznać za bezzasadne również z wielu innych przyczyn. Należy podkreślić, iż w sprawach działowych Sąd działa z urzędu jedynie w zakresie wynikającym z art. 684 kpc, tymczasem nie dotyczy to żądania rozliczenia nakładów poniesionych przez stronę na nieruchomość spadkową. Podstawę prawną rozliczenia dokonanych nakładów stanowi art. 207 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. Przepis art. 207 kc. stanowi, że pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów, a nadto, że w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną. Nie można jednak z powyższego wywodzić, że na podstawie wskazanego przepisu współwłaściciel może domagać się od reszty współwłaścicieli, proporcjonalnie do ich udziałów, zwrotu każdego wydatku na rzecz i w każdej sytuacji. Zapewne do tej normy odwoływała się D. R. domagając się zwrotu poniesionych wydatków.

Po pierwsze przedmiotowe roszczenie uczestniczka popierała załączonymi fakturami. Od razu zastrzec należy, że taka czy inna kwota określona w fakturze nie zawsze będzie stanowić podstawę rozliczenia nakładu, zwłaszcza w sytuacji, gdy jak w niniejszej sprawie nie wszyscy współwłaściciele dokonywali zakupu. Rozstrzygać powinna tu realna wartość, a nie zapłacona cena, która nawet co do tych samych towarów czy usług może się różnie kształtować u różnych dostawców. Nadto nie ma też decydującego znaczenia ilość zakupionych towarów, ale faktyczny sposób i zakres ich spożytkowania przy wytworzeniu danego nakładu. Przy czym nie sposób było dokonać oceny, w jaki zakresie materiały zakupywane przez uczestniczkę skutkowały poczynieniem nakładu właśnie na spadkową nieruchomość, a w jakim na część wyłącznie przez nią użytą, w sytuacji kiedy część pomieszczeń w budynku mieszkalnym na I piętrze tj. 2 pokoje i pomieszczenie gospodarcze są w takim stanie jak w latach 70-tych, nie przeprowadzono w nich żadnych prac remontowych. Na uczestniczkę D. R. spoczywał obowiązek wykazania wartości poniesionych nakładów. Uczestniczka nie udowodniła w sposób dostateczny, w jakiej wysokości poniosła nakłady na spadkową nieruchomość (por. wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w sprawie II Ca 350/08 na skutek apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie I C 232/07). Odnosząc się natomiast do żądania uczestniczki rozliczenia w zawisłym postępowaniu wydatków przez nią poniesionych tytułem podatku od spadkowej nieruchomości to należy zauważyć, co wynika zresztą z decyzji Wójta Gminy S. z dnia 1 lutego 2012 r., że wymiar podatku przez nią ponieszonego dotyczył w zakresie nieruchomości budynkowych jedynie budynku mieszkalnego o pow. 87 m² czyli de facto

obejmował przysługujące jej prawo własności udziału $\frac{1}{2}$ w zabudowaniach budynkowych, nie obejmując przy tym dalszego udziału $\frac{1}{2}$ w tych zabudowaniach, a stanowiących przedmiot spadku, skoro cały budynek mieszkalny posiadał powierzchnię użytkową 196,4 m². Wobec powyższego należy podnieść, że uczestniczka nie ponosiła wydatków na przedmiot spadku tytułem należnych podatków. W myśl bowiem art. 3 kpc to strony obowiązane są przedstawiać dowody, a zgodnie z art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutku prawne. Tym samym roszczenie w tym zakresie nie zostało udowodnione.

Po drugie w świetle natomiast zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd nie miał wątpliwości, że uczestniczka postępowania poczyniła na spadkową nieruchomość jakieś nakłady, czy też jakieś ewentualne dalsze wydatki, nieudowodnione co do wysokości, jednak bezspornie z nieruchomości korzystała z wyłączeniem pozostałych spadkobierców. Poprzez fakty dokonane doszło więc do swoistego podziału przedmiotu spadku do użytkowania, a to w taki sposób, iż tylko nieliczni spadkobiercy z niego korzystali. Zgodnie zaś z przepisem art. 1035 k.c. jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. Za pośrednictwem tego przepisu będzie tu miał więc zastosowanie art. 207 kc., który przewiduje, że wydatki związane z rzeczą wspólną są ponoszone przez współwłaścicieli proporcjonalnie do ich udziałów we współwłasności, przy czym zasada ta znajduje ograniczenie w sytuacji, gdy część współwłaścicieli z rzeczy nie korzysta, uczestniczka postępowania D. R. co prawda dokonała wielu nakładów, ale czyniła to w zasadzie wyłącznie we własnym interesie, gdyż tylko ona i jej najbliższa rodzina w tej nieruchomości zamieszkiwali i z tych nakładów korzystali (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 08 stycznia 1980 r. III CZP 80/79, OSNC 1980/9/157, postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w sprawie II Ca 331/10 oddalające apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie sygn. akt Ns 478/08). Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach, a w szczególności w wytycznych z dnia 28 września 1963 r. w sprawie sygn. akt III Co 33/62 podkreślił, że tzw. dopuszczenie do współposiadania przez wydzielenie żądającemu części wspólnej do wyłącznego użytku jest zaprzeczeniem współposiadania. Umowa lub orzeczenie Sądu kształtuje korzystanie z rzeczy wspólnie w sposób odmienny, aniżeli wynika to z ustawy. Podział polega na tym, że każdy ze współwłaścicieli otrzymuje do wyłącznego użytku fizycznie wydzieloną część nieruchomości. Każdy więc – jeśli w umowie nie określono inaczej – oddzielnie używa swojej części i oddzielnie czerpie z niej pożytki. Prowadzi to w konsekwencji również do wniosku, że w takim też zakresie każdy ze współwłaścicieli, używając fizycznie wydzielonej części, odpowiadającej wielkości jego udziału, ponosi wszystkie wydatki związane z eksploatacją tej części. Jeżeli bowiem z podziału rzeczy wspólnej do korzystania wynika również podział dochodów i pożytków odpowiadający podziałowi współposiadania i korzystania między współwłaścicielami, to taka sama zasada powinna obowiązywać w odniesieniu do rozdziału wydatków, jakie każdy ze współwłaścicieli ponosi na fizycznie wydzieloną część nieruchomości, przydzieloną do używania. Z tego też wynika wniosek, iż uczestniczka postępowania nie może żądać zwrotu wartości poczynionych nakładów i poniesionych ewentualnych wydatków na spadkową nieruchomość, jedynie gdyby wpłynęły one na podwyższenie wartości wspólnej nieruchomości, to wówczas podlegałyby to rozliczeniu, co w niniejszej sprawie nie miało wszak miejsca, albowiem nie wynika to ani z opinii biegłego ani z zarzutów stron w tym przedmiocie.

Po trzecie reguły przepisu art. 207 kpc nie można rozpatrywać w oderwaniu od kontekstu pozostałych norm. Wskazany przepis oczywiście określa pewną regułę we wzajemnych relacjach między współwłaścicielami, nie ma ona jednak charakteru absolutnego ani nadrzędnego nad pozostałymi regułami. Tymczasem z nieruchomości stanowiącej przedmiot niniejszego postępowania od kilkudziesięciu lat korzysta wyłącznie uczestniczka D. R.. W literaturze przyjmuje się, że rozliczenie z tytułu nakładów obejmuje jedynie nakłady poczynione zgodnie z zasadami zarządu rzeczą wspólną a więc nakłady konieczne dokonane za zgodą większości współwłaścicieli (art. 201 k.c.) a inne za zgodą wszystkich współwłaścicieli (art. 199 k.c.). Takiej zgody uczestniczka nie miała ani nawet o nią nie występowała, mając przy tym świadomość, że nie jest jedyną osobą uprawnioną do dysponowania rzeczą. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie można ustalić choćby tylko dorozumianej zgody pozostałych spadkobierców, wobec stanowiska stron w sprawie. Jednak w przypadku dokonania nakładów, które zwiększają wartość rzeczy wspólnej, nawet jeżeli zostały one dokonane niezgodnie z zasadami zarządu rzeczą wspólną, winny one zostać rozliczone na podstawie art. 405 k.c. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że nakłady uczestniczki spowodowały zwiększenie wartości spadkowej nieruchomości. Bez znaczenia było, czy i jakie dokładnie

prace zostały wykonane, a jedynym istotnym elementem było zwiększenie wartości przedmiotu spadku, czego w niniejszym postępowaniu uczestniczka nie udowodniła.

Zeznający w sprawie świadek S. R. (3) potwierdził jakie remonty wykonywała w nieruchomości przy ul. (...) w S. uczestniczka D. R.. Sąd stwierdza, że zeznaniom tego świadka należy dać wiarę, przy czym po części powielają one dokonane przez Sąd ustalenia i stanowiska stron w postępowaniu, a były one spójne i jasne, przy czym w odniesieniu do rozważań powyższych nie mają dla sprawy istotnego znaczenia.

W ramach podsumowania należy jedynie zauważyć, że mimo faktycznego nieudowodnienia przez uczestniczkę D. R. poniesionych przez nią nakładów i wydatków na przedmiot spadku co do wysokości, a tym samym zwiększenia przez to wartości masy spadkowej, a nadto wobec okoliczności zbędności rozliczania tych ewentualnych nakładów i wydatków w sytuacji ich poniesienia na część, z której wyłącznie ona korzysta to wartość przedmiotu spadku została w sprawie wyceniona według reguł regulujących tryb w takich sprawach, a obejmujących stan spadków z daty ich otwarcia i aktualną wartość, czyli bez tych ewentualnych jej nakładów.

Mając powyższe na względzie Sąd ustalił, iż majątek wspólny spadkodawców L. R. i A. R. (1) ma wartość ogółem 63500 zł, z czego przypadające im udziały po 1/2 części wynosiły po 31750 zł, a co odpowiada wartości masy spadkowej po L. R. w kwocie 31750 zł i po A. R. (1) w kwocie 47625 zł, albowiem dodatkowo przynależał jej udział w masie spadkowej po L. R., a wynoszący 1/4. Po dokonaniu podziału majątku oraz działu spadku po L. R. zgodnie z wnioskiem stron w oparciu o art.622§ kpc w zw. z art.688 kpc i art.567§3 kpc i przyznaniu uczestniczce D. R. jedynego składnika majątkowego wchodzących w ich skład na jej wyłączną rzecz i własność, Sąd ustalił, iż należna każdemu z uczestników postępowania wynosi odpowiednio dla Z. R. (1) 12700 zł, dla H. K. 6350 zł, dla K. R., 2645,83 zł, dla T. R., K. K. (1), D. S. i M. R. (1) po 2513,54 zł, dla J. R. (1), E. R., S. R. (1) po 4233,33 zł, dla J. B. 1763,89 zł, dla D. Z. (1) 4586,11 zł i dla W. P. (1) 6350 zł, w takiej też wysokości spłaty Sąd zasądził na ich rzecz od uczestniczki D. R. (art.212§2 kc w zw. z art. (...) kc), przy czym wartość spłat została ustalona w oparciu o udziały stron w spadkach po spadkodawcach zgodnie z prawomocnymi postanowieniami Sądu Rejonowego w Zgorzlecu w sprawach Ns 428/00, Ns 343/01, Ns 165/10, Ns 446/11 i tak udziały w spadkach po L. R. i A. R. (1) wynoszą dla Z. R. (1) 1/6 + 1/30 (jako jego udział w tym spadku i udział przypadający jego bratu S. R. (2) po którym nabył on spadek w udziale wynoszącym 4/20), dla H. K. 1/12 + 1/60 (jako udział przypadający jej ojcu M. R. (2) po spadkodawcach, po który spadek nabyła w udziale wynoszącym 1/2 oraz udział przypadający jej wujkowi S. R. (2) po którym nabyła ona spadek w udziale wynoszącym 2/20), dla D. R. 1/12 + 1/60 (jako udział przypadający jej mężowi L. R. po spadkodawcach oraz po jego wujku S. R. (2) ,po którym spadek nabył w udziale wynoszącym 2/20, który to spadek po mężu nabyła jako gospodarstwo rolne objęte m.in. księgą wieczystą nr (...) wyłącznie ona, wobec czego i w niniejszym postępowaniu masa spadkowa po spadkodawcach objęta właśnie księgą wieczystą nr (...) dziedziczona przez męża uczestniczki D. R. winna być traktowana jako gospodarstwo rolne, które w efekcie winna nabyć w drodze dziedziczenia jedynie D. R.), dla K. R. 1/24 (jako udział przypadający jej mężowi M. R. (2) po spadkodawcach, który to spadek po mężu nabyła w udziale wynoszącym 4/16), dla T. R., D. S. i M. R. (1) po 1/32 + 1/120 (jako udział przypadający ich ojcu M. R. (2) po spadkodawcach, który to spadek po ojcu nabyli w udziałach wynoszących po 3/16 oraz udziały przypadające im po ich wujku S. R. (2), po którym spadek nabyli w udziałach wynoszących po 1/20), dla J. R. (1), E. R., S. R. (1) 1/18+1/90 (jako udział przypadający ich ojcu W. R. po spadkodawcach oraz po jego bracie S. R. (2), po którym spadek nabył w udziale wynoszący 4/20, a który to spadek po ojcu nabyli w udziałach wynoszących po 1/3), dla J. B. 1/36 (jako udział przypadający jej mężowi J. P. w udziale 1/3 po jego pierwszej żonie M. P., której to przypadął udział w spadku po spadkodawcach, który nabyła w udziale wynoszącym 1/2), dla D. Z. (1) 1/18 + 1/60 (jako udział przypadający jej matce M. P. po spadkodawcach, który to spadek po matce nabyła w udziale wynoszących po 1/3 oraz udział przypadający jej po wujku S. R. (2), po którym spadek nabyła w udziałach wynoszących po 2/20) oraz dla W. P. (1) 1/18 + 1/60 + 1/36 (jako udział przypadający jej matce M. P. po spadkodawcach, który to spadek po matce nabyła w udziale wynoszących po 1/3 oraz udział przypadający jej po wujku S. R. (2), po którym spadek nabyła w udziałach wynoszących po 2/20, jak również udział przypadający jej w udziale 1/2 po ojcu J. P. w udziale 1/3 po jego pierwszej żonie M. P.).

Stosownie do art. 212§3 kc i art.688 kpc, jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, Sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia.

Przepis ten, który z mocy art. 1035 kc ma zastosowanie również do działu spadku wkłada na Sąd obowiązek dokonania z urzędu oznaczenia w postępowaniu o dział spadku terminu i sposobu uiszczenia dopłat lub spłat, przy czym przepis ten wiąże początkowy termin, od którego przysługują uprawnionemu spadkobiercy odsetki, z terminem uiszczenia dopłaty lub spłaty. Z przepisów art. 618 oraz art. 684, 685 i 688 kpc wynika, że tak w postępowaniu o zniesienie współwłasności jak i w postępowaniu o dział spadku chodzi o załatwienie całokształtu stosunków, jakie powstały między współwłaścicielami lub spadkobiercami. W zakresie uregulowania tych stosunków jednym z podstawowych elementów jest oznaczenie wysokości spłaty lub dopłaty, terminu i sposobu ich uiszczenia oraz oznaczenie wysokości odsetek. Rozstrzygnięcie w tym zakresie należy do integralnych składników każdego postanowienia o zniesieniu współwłasności lub o dział spadku. Określając zatem termin płatności spłaty na rzecz uczestników postępowania na datę po upływie trzech miesięcy od daty prawomocności orzeczenia, Sąd stosownie do cytowanych przepisów określił także obowiązek płatności odsetek ustawowych od tej spłaty od daty następującej po terminie płatności. (zob. uchwała SN z 25.06.1971 r, sygn. III CZP 34/71, opublikowana w OSNCP 1972/4/62) Jeżeli dopłaty i spłaty zostały rozłożone na raty, terminy ich zapłaty nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd na wniosek dłużnika może odroczyć obowiązek zapłaty rat już wymagalnych (art. 212 § 3 kc.). Sama istota spłaty wskazuje na to, że termin i sposób rozłożenia na raty zależy od sytuacji materialnej zarówno uczestnika obciążonego spłatami, jak i uczestników uprawnionych do spłat. W sprawie wartość całej masy spadkowej wynosiła 63500 zł, a uczestnicy w wyniku działu spadku winni uzyskać należne im spłaty w odpowiadających im udziałom w spadku wysokościach. Zasadzając zatem te kwoty jednorazowo, Sąd określił termin płatności na datę płatności przypadającą w terminie 3 miesięcy od daty prawomocności orzeczenia. Zdaniem Sądu sytuacja, że przyznano uczestnicze całości praw do spadku, pozwala jej na dokonanie jednorazowej spłaty zobowiązań z tego tytułu na rzecz pozostałych zainteresowanych w sprawie, przy czym odroczenie tej jednorazowej spłaty o trzy miesiące od prawomocności postanowienia uzasadnione było koniecznością zgromadzenia przez nią niezbędnych na spłatę środków, np. z kredytu, co wymaga czasu. Ponadto Sąd uwzględnił interes uczestników, który winni jak najszybciej otrzymać należne im spłaty, jak również, że z uwagi na zaawansowany wiek tak uczestniczki D. R. (77 lat), jak i równie zaawansowany wiek pozostałych stron- uprawnionych do spłaty nie powinien być to zbyt długi okres dla zapewnienia realności wykonania wydanego w tym zakresie orzeczenia.

Orzekając o kosztach Sąd miał na względzie treść art. 520§1 kpc, który stanowi, że każda ze stron winna ponieść koszty postępowania stosownie do swojego udziału, przytaczając przy tym rozstrzygnięcie Sadu Najwyższego w sprawie sygn. akt III CZ 46/10 z dnia 19 listopada 2010 r. zgodnie z którym, w sprawach tzw. działowych nie zachodzi przewidziana w art. 520§2 i 3 kpc sprzeczność interesów tych uczestników, którzy domagają się podziału, niezależnie od tego, jaki sposób podziału postulują i jakie wnioski składają w tym względzie.